

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 077 44 22 929, fax 077 44 22 928,

www.pup.opole.pl

[e-mail: opop@praca.gov.pl](mailto:opop@praca.gov.pl)

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU
W I PÓŁROCZU 2006 ROKU**

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
1. UWAGI WSTĘPNE	3
1.1. CEL OPRACOWANIA	3
1.2. METODOLOGIA OPRACOWANIA.....	4
1.3. PODSTAWA OPRACOWANIA.....	4
2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	5
2.1. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	5
2.2. BEZROBOTNI WG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.....	7
<i>Bezrobocie wśród absolwentów</i>	7
2.3. UDZIAŁ KOBIEC WEDŁUG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	8
2.4. ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE.....	9
2.5. NAPŁYW BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW	10
<i>Napływ bezrobotnych absolwentów</i>	10
3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	11
4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	13
5. WNIOSKI	19

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup wielkich zawodów.	5
Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych	7
Tabela 3. Udział kobiet według zawodów	8
Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2006 roku	11
Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu	13
Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim	14
Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu	15
Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim	15

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania	5
Wykres 2. Zawody o najwyższym udziale wśród osób długotrwale bezrobotnych	9
Wykres 3. Napływ bezrobotnych według zawodów	10
Wykres 4. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD	12

1. UWAGI WSTĘPNE

Bezrobocie od blisko piętnastu lat stanowi jeden z najbardziej dolegliwych problemów zarówno politycznych, gospodarczych jak i społecznych. Do podejmowania skutecznych działań w zakresie łagodzenia jego skutków, a także dla efektywnej promocji zatrudnienia niezbędna jest szeroka i ciągle aktualizowana wiedza na temat kształtowania się wielkości opisujących rynek pracy. Niezbędna ku temu jest obserwacja rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie analizę podstawowych wielkości opisujących rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych w powiecie opolskim i mieście Opolu w pierwszym półroczu 2006 roku.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkoterminowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

1.1. Cel opracowania

Celem opracowania niniejszego raportu jest określenie zapotrzebowania na rynku pracy na konkretne zawody. Pozwoli to na określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych oraz usprawnienie poradnictwa zawodowego.

Informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określania zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywizację bezrobotnych,
- opracowywania przez samorząd lokalny strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- usprawniania pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie bieżących informacji o planach zatrudnieniowych zakładów pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadpodstawowych,
- lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu i województwa opolskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1.2. Metodologia opracowania

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 roku, obowiązującej od 1 stycznia 2003 roku (Dz. U. Nr 222, poz. 1868).

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi. Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich, 30 dużych, 116 średnich oraz 387 grup elementarnych. Grupy elementarne zawierają 1 636 zawodów i specjalności. Szczegółową analizą objęto grupy elementarne czterocyfrowe.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności.

1.3. Podstawa opracowania

Podstawowymi źródłami informacji wykorzystanymi w opracowaniu były sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu zestawienia danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz ofert pracy z powiatu opolskiego i miasta Opolu (załączniki nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy* oraz załączniki nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności* – stan na 30.06.2006r.).

2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

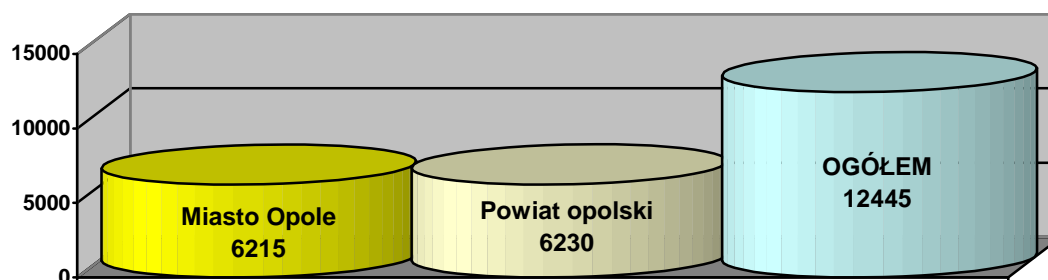
Na koniec czerwca 2006r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zarejestrowanych było 12 445 osób. Strukturę bezrobotnych w zależności od miejsca zamieszkania ilustruje Wykres 1.

Stopa bezrobocia wyniosła:

- dla powiatu opolskiego – 16,7%,
- dla miasta Opolą – 9,0%.

Dla porównania w województwie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 17,3% a dla kraju wskaźnik ten wyniósł 16,0%.

Wykres 1. Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania

Stan na 30.06.2006 r.

2.1. Struktura bezrobotnych wg zawodów

Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności wyróżniamy 10 grup wielkich (Tabela 1). Do każdej z nich zaliczyć można mniejsze grupy zawodów oraz konkretne zawody i specjalności.

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup wielkich zawodów.

Kod zawodu	Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych			Udział grupy osób bezrobotnych wobec ogółu [%]
		Powiat opolski	Miasto Opole	Razem	
000000	Bez zawodu	1068	1084	2152	17,3 %
0	Żołnierze	34	0	34	0,3 %
1	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	65	124	189	1,5 %
2	Specjaliści	371	1000	1371	11,0 %
3	Technicy i inny średni personel	602	841	1443	11,6 %
4	Pracownicy biurowi	232	319	551	4,4 %
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1048	959	2007	16,1 %
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	198	106	304	2,4 %
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2058	1405	3463	27,8 %
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	190	111	301	2,4 %
9	Pracownicy przy pracach prostych	364	266	630	5,1 %
	RAZEM	6230	6215	12445	100 %

Stan na 30.06.2006 r.

- Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, że najliczniejszą kategorię stanowią osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Osoby te stanowią aż 27,8% ogółu bezrobotnych (3463 osoby). W grupie tej największy udział miały zawody:
  - krawiec (326 osób),
  - ślusarz (276 osób),
  - murarz (270 osób),
  - mechanik samochodów osobowych (215 osób)
  - cukiernik (148 osób),
  - piekarz (128 osób),
  - tokarz (105 osób).
- Bardzo liczną grupę tworzą osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia zawodowego. Liczba ta klasyfikuje tę grupę osób jako drugą pod względem wielkości. Udział tych osób w ogóle bezrobotnych stanowi aż 17,3% (2152 osoby).
- Kolejnymi najczęściej reprezentowanymi zawodami są te, zaliczane do wielkiej grupy „pracowników usług osobistych i sprzedawców”. Stanowią oni 16,1%, tj. 2007 osób. Najliczniejszymi w tej grupie są zawody:
  - sprzedawca (1204 osoby),
  - kucharz (305 osób),
  - fryzjer (145 osób),
  - kelner (110 osób),
  - pracownik ochrony osób i mienia (59 osób),
  - bufetowy [barman] (51 osób).
- Znaczną grupę stanowią również osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy „technicy i inny średni personel” – 11,6% (1443 osoby). W grupie tej największy odsetek bezrobotnych posiadają osoby z zawodami:
  - technik mechanik (117 osób),
  - technik budownictwa (108 osób),
  - księgowy (108 osób),
  - pracownik administracyjny (103 osoby),
  - technik rolnik (64 osoby).
- Duży odsetek zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby sklasyfikowani w grupie „specjalistów” – 11,0% (1371 osób) z ogółu. W tej grupie można wyróżnić następujące dominujące zawody:
  - ekonomista (504 osoby),
  - pielęgniarka (53 osoby),
  - pedagog (38 osób),
  - inżynier budownictwa (34 osoby),
  - nauczyciel nauczania początkowego (28 osób).
- Prawie co dwudziesty z zarejestrowanych bezrobotnych został sklasyfikowany w grupie „pracownicy przy pracach prostych”. Świadczy to o tym, że 5,1 % bezrobotnych (630 osób) posiada tylko elementarne umiejętności zawodowe. W grupie tej dominują zawody:
  - robotnik gospodarczy (154 osoby),
  - sprzątaczką (130 osób),
  - pomoc kuchenna (46 osób),
  - robotnik budowlany (44 osoby),

2.2. Bezrobotni wg kwalifikacji zawodowych

Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. urzędzie przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych.

Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety
Bez zawodu	2152	1458
Sprzedawca	1204	1111
Ekonomista	504	433
Krawiec	326	315
Kucharz	305	254
Ślusarz	276	9
Murarz	270	10
Mechanik samochodów osobowych	215	1
Magazynier	170	55
Robotnik gospodarczy	154	72
Cukiernik	148	130
Fryzjer	145	145
Pracownik biurowy	131	109
Sprzątaczk	130	125
Piekarz	128	78
Technik mechanik	117	20
Kelner	110	91
Technik budownictwa	108	40
Księgowy [samodzielny]	108	108
Tokarz	105	17
Pracownik administracyjny	103	85

stan na 30.06.2006 r.

Bezrobocie wśród absolwentów

Wśród **188 absolwentów** (w tym 128 kobiet) zarejestrowanych w urzędzie (wg stanu na dzień 30.06.2006r.) prawie połowę stanowiły osoby bez zawodu (89 osób) z czego ponad 64% stanowiły kobiety. Na drugim miejscu klasyfikują się absolwenci posiadający zawód sprzedawcy – 15 osób (w tym 13 kobiet). W następnej kolejności można wyróżnić zawody: ekonomista (10 osób), pracownik administracyjny, pedagog (po 4 absolwentów) oraz dalsze, nie mające już tak znacznego udziału.

2.3. Udział kobiet według kwalifikacji zawodowych

Wciąż trudnym do rozwiązania problemem jest wysoka liczba kobiet pozostających w ewidencji bezrobotnych. W końcu pierwszego półrocza 2006 roku na 12445 zarejestrowanych bezrobotnych ogółem było wśród nich **7467 kobiet** co stanowiło **60%** ogółu. Znanym jest również fakt, iż istnieją zawody zdominowane przez mężczyzn, jak i te, w których największy udział mają kobiety. Z Tabeli 3 możemy odczytać, iż wszystkie osoby bezrobotne z zawodem fryzjera czy księgowego to kobiety. Podobnie kobiety stanowią przeważającą większość wśród osób bezrobotnych z zawodem krawca (97%) gdzie tylko 11 mężczyzn również zajmowało się poprzednio tą profesją. Najwięcej kobiet posiada jednak zawód sprzedawcy (1111 osób), a ich udział do ogółu bezrobotnych z tym zawodem stanowi 92%.

Największym problemem pozostaje liczna grupa kobiet bez żadnego zawodu. Odsetek ten wśród kobiet jest wyższy niż wśród mężczyzn i wyniósł 68%.

Tabela 3. Udział kobiet według zawodów

Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet
	ogółem	kobiety	
Fryzjer	145	145	100%
Księgowy	108	108	100%
Krawiec	326	315	97%
Sprzątaczką	130	125	96%
Sprzedawca	1204	1111	92%
Cukiernik	148	130	88%
Ekonomista	504	433	86%
Kucharz	305	254	83%
Pracownik biurowy	131	109	83%
Bez zawodu	2152	1458	68%
Ogółem	12445	7467	60%

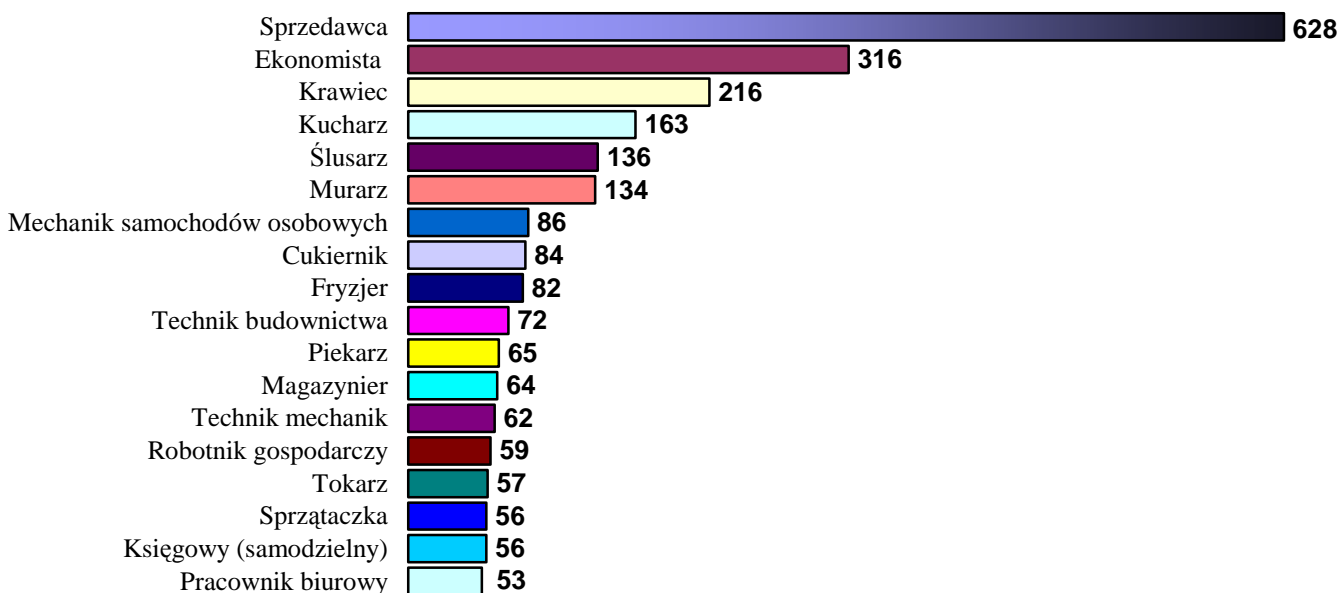
stan na 30.06.2006 r.

2.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Wśród bezrobotnych były **2394 osoby** zarejestrowane powyżej 12-tu miesięcy z terenu miasta Opola oraz 2745 osób z terenu powiatu opolskiego (stan w dniu 30.06.2006r.). Należy więc baczniej przyrzeć się zawodom, których udział w tej grupie jest znaczny.

Wykres 2. Zawody o najwyższym udziale wśród osób długotrwałe bezrobotnych

stan na 30.06.2006 r.

Zasadniczo dominującą pozycję zajmuje zawód sprzedawcy, gdyż aż 628 osób legitymujących się tym zawodem pozostaje w rejestrze Urzędu co najmniej od 12-tu miesięcy. Zawodem tym w przeważającej większości legitymowały się kobiety – 97%.

Ekonomiści byli drugą co do wielkości grupą zawodową wśród osób długotrwałe bezrobotnych. Wśród 316 ekonomistów 216 osób (68%) zamieszkiwało na terenie miasta Opola. Również w tym zawodzie stopień feminizacji był wysoki – 88%.

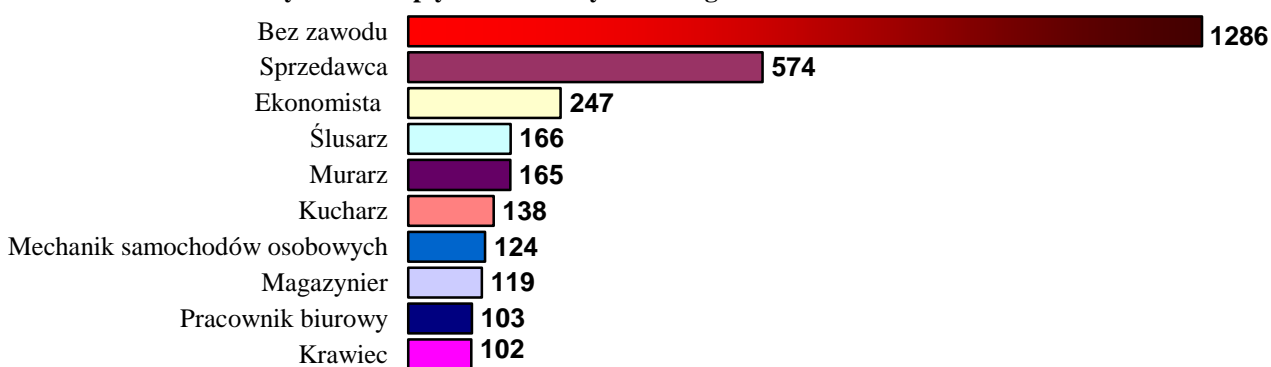
Zawód krawca był bardziej popularny wśród osób zamieszkałych na terenie powiatu opolskiego, gdzie zameldowanych było 160 osób (74%) z tym zawodem. Jedynie dziesięcioro mężczyzn legitymowało się doświadczeniem pracy w tym zawodzie.

Podobnie silnie reprezentowanym wśród kobiet był zawód kucharza, gdzie 152 kobiety stanowiły ponad 93% wszystkich osób długotrwałe bezrobotnych o tym zawodzie. Większość z nich (110 osób) zamieszkiwała na terenie powiatu opolskiego. Szczegóły ilustruje wykres 2.

2.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

W pierwszym półroczu 2006 roku w tut. urzędzie zarejestrowano **6679 osób** bezrobotnych (3562 osoby z terenu miasta Opola), jednak prawie co piąta osoba (19,3%) nie posiadała żadnych kwalifikacji zawodowych. Analizując napływ osób bezrobotnych według ostatniego wykonywanego zawodu okazuje się, iż najczęściej zostało zarejestrowanych osób z zawodem sprzedawcy (574 osoby), co stanowiło 8,6% wszystkich noworejestrowanych bezrobotnych. Skoro jednak tylko o 86 osób wzrosła liczba bezrobotnych wykonywających ostatnio zawód sprzedawcy, świadczy to o tym, iż fluktuacja bezrobotnych o tym zawodzie jest największa. Więcej informacji o ostatnich wykonywanych zawodach wśród noworejestrowanych osób bezrobotnych przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Napływ bezrobotnych według zawodów

stan na 30.06.2006 r.

Napływ bezrobotnych absolwentów

W rozpatrywanym okresie w ogóle bezrobotnych zarejestrowano **1045 osób** (575 z miasta Opola) które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Rejestrowani absolwenci stanowili więc 15% ogółu osób rejestrowanych. Do rejestru bezrobotnych trafiały głównie kobiety – łącznie 726 (co stanowiło prawie 70%). Ponad połowa z rejestrowanych absolwentów (561 osób) nie uzyskała żadnego zawodu. Wśród osób które otrzymały wykształcenie kierunkowe najczęściej rejestrowanych absolwentów szkół uzyskało zawód sprzedawcy (63 osoby, w tym 50 kobiet), ekonomisty (41 osób, w tym 34 kobiety) oraz technika administracji (21 osób, w tym 19 kobiet).

3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W analizowanym okresie w 2006 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zgłoszono wraz z subsydiowanymi ofertami zatrudnienia, stażami i miejscami przygotowania zawodowego **3564** ofert pracy. Od pracodawców z terenu powiatu opolskiego przyjęto **1215** ofert, natomiast z terenu miasta Opolą zgłoszono **2349** ofert. W Tabeli 3 podano zawody, w których było najwięcej ofert pracy.

Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2006 roku

Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu 2006r.		
	Powiat Opolski	Miasto Opole	Razem
Ogółem	1215	2349	3564
Pracownik biurowy	106	307	413
Robotnik gospodarczy	114	121	235
Sprzedawca	41	136	177
Murarz	38	126	164
Robotnik budowlany	47	115	162
Cieśla	0	119	119
Pracownik administracyjny	51	57	108
Zbrojarz	0	106	106
Stolarz	12	88	100
Pracownik ochrony mienia i osób	12	87	99
Ślusarz	24	72	96
Sprzątaczką	19	65	84
Kierowca samochodu ciężarowego	17	53	70
Spawacz ręczny gazowy	23	35	58
Magazynier	21	35	56
Przedstawiciel handlowy	24	31	55
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	13	40	53
Kasjer handlowy	27	18	45
Księgowy [samodzielny]	16	20	36
Szwaczka	1	33	34
Brukarz	23	7	30
Pozostali pracownicy usług ochrony	26	2	28
Ekonomista	6	22	28
Fizjoterapeuta	12	15	27
Fryzjer	11	15	26
Kucharz	9	15	24
Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	10	13	23
Handlowiec	15	8	23
Tynkarz	19	2	21

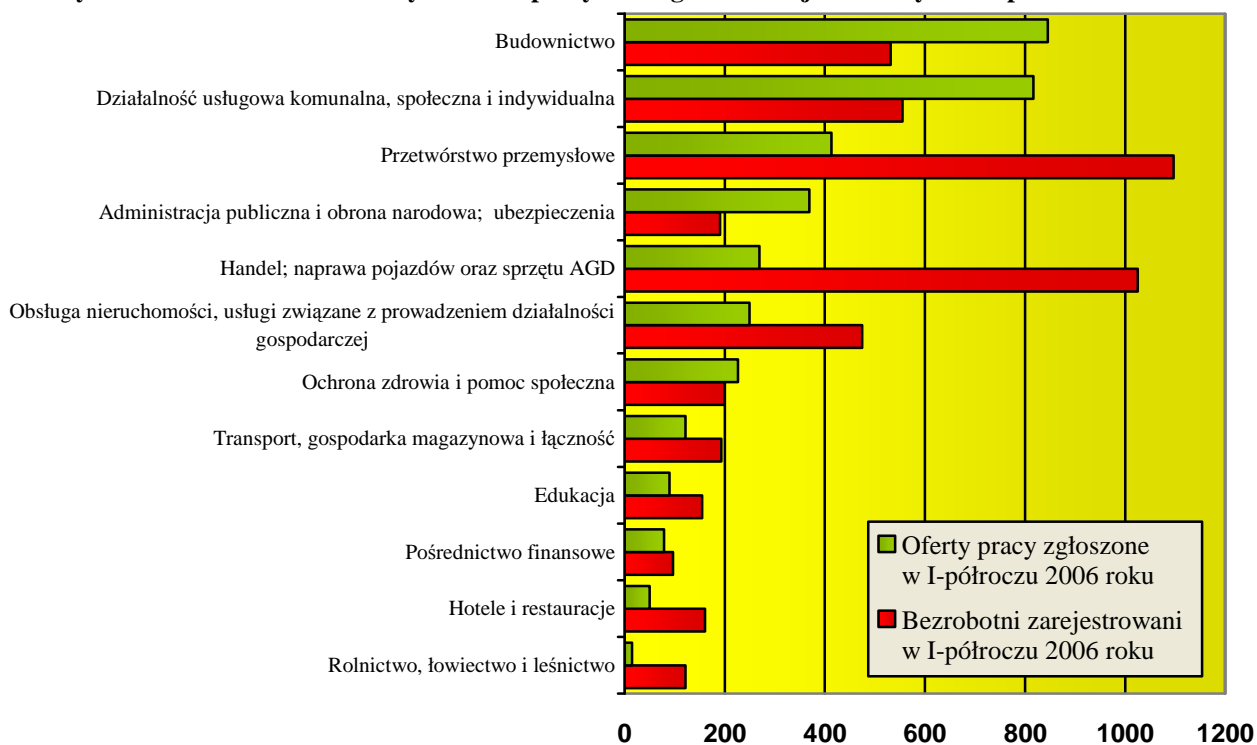
stan na 30.06.2006 r.

Zestawienie powyższe ujmuje zgłoszenia miejsc stażowych i tym samym oznacza to że zapotrzebowanie na pracowników w powyższych zawodach istnieje, lecz nie przekłada się to na stałe miejsca pracy.

Zestawienia nie zawierają zgłoszeń wolnych miejsc pracy biurowej ogłaszanych w Biuletynie Służby Cywilnej, stąd też duża grupa ofert pracy nie została ujęta i tym samym wskaźnik intensywności nie może być dokładnie określony.

Na podstawie powyższego wykresu widać, iż pracodawcy z terenu powiatu opolskiego i miasta Opola poszukują przede wszystkim pracowników z branży budowlanej (murarzy, tynkarzy, zbrojarzy, stolarzy budowlanych i cieśli) z miejscem wykonywania pracy nie tylko na terenie powiatu lecz również w miejscach terenów budowy w kraju i za granicą. Wskazuje to na to, iż zawody budowlane stają się zawodami deficytowymi a wykwalifikowanych budowlańców w rejestrach bezrobotnych pozostaje coraz mniej.

Wykres 4. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD zarejestrowanych w I-półroczu 2006 roku

stan na 30.06.2006 r

Z wykresu 4 jasno wynika, iż na przestrzeni pierwszego półrocza 2006 roku zdecydowanie przeważa liczba osób bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze przetwórstwa przemysłowego. Dane statystyczne wskazują jednak, iż osoby te najczęściej podejmują dalsze zatrudnienie. Wśród osób tej branży występuje wysoka fluktuacja na rynku pracy.

Kolejną branżą o dużej fluktuacji wśród pracowników jest handel, gdzie pomimo napływu do ewidencji ponad tysiąca osób bezrobotnych z tej branży spora liczba osób podejmuje zatrudnienie, głównie we własnym zakresie. Oznacza to, że składane oferty pracy z branży handlowej dotyczą tych samych miejsc pracy a także tych samych pracodawców. Z uwagi na proponowane przez pracodawców branży handlowej warunki pracy i płacy oferty te są mało atrakcyjne wśród wykwalifikowanych handlowców.

Na uwagę zasługuje fakt, iż pracodawcy pomimo trudności w zatrudnieniu pracowników w zawodach budowlanych nadal stawiają kandydatom wysokie wymagania dotyczące posiadanego doświadczenia zawodowego oraz różnego rodzaju uprawnień zawodowych (np. uprawnienia do obsługi urządzeń, aktualne badania potwierdzające stan zdrowia) nie zapewniając adekwatnych zarobków do posiadanych kwalifikacji zawodowych.

4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 116 zawodów deficytowych, zaś w terenie powiatu opolskiego – 83 zawody.

Aby analiza była miarodajna, skupiono się jedynie na zawodach wśród których wpływała minimum 1 oferta miesięcznie, oraz wskaźnik deficytu/nadwyżki wyniósł co najmniej 1,1. Najwyższe wartości wskaźników deficytu dla dominujących zawodów ujęto w Tabelach 5, 6.

Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2006 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2006 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
Operator koparek i zwałowarek	1,3	0	MAX
Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	1,3	0	MAX
Monter wyrobów z tworzyw sztucznych	2,3	0	MAX
Monter mebli	1,2	0	MAX
Operator przenośników	1,2	0	MAX
Zbrojarz	17,7	1	17,7
Telemarketer	2,2	0,2	13,0
Cieśla	19,8	1,8	10,8
Agent ubezpieczeniowy	1,3	0,2	8,0
Bibliotekarz	1,3	0,2	8,0
Pracownik biura podróży	1,3	0,2	8,0
Operator suwnic [suwnicowy]	1,3	0,2	8,0
Brukarz	1,2	0,2	7,0
Nauczyciel/instruktor praktycznej nauki zawodu	1,0	0,2	6,0
Pracownik socjalny	1,0	0,2	6,0
Robotnik budowlany	19,2	3,7	5,2
Kierowca samochodu ciężarowego	8,8	1,8	4,8
Pracownik biurowy	51,2	11,0	4,7
Stolarz	14,7	3,3	4,4
Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	2,2	0,5	4,3
Administrator sieci informatycznej	1,8	0,5	3,7
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	6,7	1,8	3,6
Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	1,7	0,5	3,3
Fizjoterapeuta	2,5	0,8	3,0
Opiekunka domowa	1,0	0,3	3,0
Szwaczka	5,5	1,8	3,0
Kierowca samochodu osobowego	2,5	0,8	3,0
Spawacz ręczny gazowy	5,8	2,0	2,9
Robotnik gospodarczy	20,2	7,8	2,6
Pracownik ochrony mienia i osób	14,5	5,7	2,6
Murarz	21,0	8,8	2,4
Sprzątaczką	10,8	6,2	1,8
Przedstawiciel handlowy	5,2	3,3	1,6
Pracownik administracyjny	9,5	6,3	1,5
Kierowca autobusu	1,0	0,7	1,5
Portier	1,3	1,0	1,3
Sekretarka	2,3	1,8	1,3
Pielęgniarka	2,5	2,2	1,2

stan na 30.06.2006 r.

W mieście Opolu największy wskaźnik intensywności deficytu zawodów wystąpił w zawodach związanych z branżą budowlaną (zbrojarz, brukarz, stolarz, murarz, robotnik budowlany, ślusarz, spawacz).

Wśród zawodów deficytowych najwyższą średniomiesięczną liczbą ofert pracy zanotowano w zawodzie pracownika biurowego, jednak zdecydowaną większość tych ofert stanowią propozycje stażu, co nie wiąże się z zatrudnieniem pracownika. Podobną sytuację zauważono w zawodzie robotnika gospodarczego – tu z kolei większość ofert stanowią propozycje prac społecznie użytecznych, które również nie dotyczą powierzenia stałej pracy.

Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2006 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2006 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
Fizjoterapeuta	2,0	0,0	MAX
Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	1,0	0,0	MAX
Agent reklamowy	3,0	0,0	MAX
Sekretarz asystent	1,0	0,0	MAX
Opiekun w domu pomocy społecznej	2,0	0,0	MAX
Pracownicy usług ochrony	4,3	0,2	26,0
Brukarz	3,8	0,2	23,0
Monter konstrukcji stalowych	1,5	0,2	9,0
Operator koparek i zwałowarek	1,0	0,2	6,0
Robotnik drogowy	1,8	0,3	5,5
Pracownik administracyjny	8,5	1,7	5,1
Tynkarz	3,2	0,7	4,8
Bibliotekarz	1,2	0,3	3,5
Przedstawiciel handlowy	4,0	1,2	3,4
Pozostali stolarze i pokrewni	1,0	0,3	3,0
Pracownik biurowy	17,7	6,2	2,9
Robotnik budowlany	7,8	2,8	2,8
Recepcjonista	1,3	0,5	2,7
Robotnik gospodarczy	19,0	8,5	2,2
Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	1,7	0,8	2,0
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2,2	1,2	1,9
Kasjer handlowy	4,5	2,5	1,8
Nauczyciel historii	1,2	0,7	1,8
Spawacz ręczny gazowy	3,8	2,3	1,6
Stolarz meblowy	1,5	1,0	1,5
Betoniarz	1,2	0,8	1,4
Operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	1,8	1,3	1,4
Mechanik samochodów ciężarowych	1,3	1,0	1,3
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	1,5	1,2	1,3
Konserwator budynków	1,2	1,0	1,2

stan na 30.06.2006 r.

W terenie powiatu opolskiego występuje analogiczna sytuacja w zakresie zawodów deficytowych. Tu również spośród zawodów deficytowych o największej średniomiesięcznej liczbie ofert pracy występują zawody pracownika biurowego i robotnika gospodarczego; pierwszy z nich związany jest głównie z ofertami stażowymi, drugi – pracami społecznie użytecznymi.

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 539 zawodów nadwyżkowych, zaś na terenie powiatu opolskiego – 511 zawodów. W Tabelach 7, 8 ujęto dominujące zawody nadwyżkowe w których średniomiesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła co najmniej 5 osób oraz jednocześnie ze wskaźnikiem deficytu/nadwyżki nie większym niż 0,9.

Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2006 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2006 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
Magazynier	5,8	11,2	0,5
Sprzedawca	22,7	53,7	0,4
Kucharz	2,5	12,3	0,2
Kelner	1,3	7,5	0,2
Krawiec	0,8	5,8	0,1
Ekonomista	3,7	29,3	0,1
Technik budownictwa	0,7	5,3	0,1
Mechanik samochodów osobowych	0,8	12,3	0,1
Technik mechanik	0,3	5,8	0,1

stan na 30.06.2006 r.

Na podstawie Tabeli 7 widać, iż w mieście Opolu największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, technik budownictwa, ekonomista i krawiec.

Zawodem, zasługującym na szczególną uwagę, jest zawód sprzedawcy. Choć jest to zawód deficytowy to do urzędu pracy wpływa jednak stosunkowo dużo ofert pracy dla osób w tym zawodzie gdyż występuje duża fluktuacja wśród pracowników wynikająca z charakteru pracy.

Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim.

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2006 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2006 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
Sprzątaczką	3,2	6,0	0,5
Magazynier	3,5	8,7	0,4
Fryzjer	1,8	5,0	0,4
Murarz	6,3	18,7	0,3
Piekarz	1,8	5,8	0,3
Ślusarz	4,0	14,8	0,3
Stolarz	2,0	8,3	0,2
Cukiernik	1,0	5,5	0,2
Sprzedawca	6,8	42,0	0,2
Kucharz	1,5	10,7	0,1
Mechanik samochodów osobowych	1,2	8,3	0,1
Ekonomista	1,0	11,8	0,1
Szwaczka	0,2	5,3	0,0
Bez zawodu	0,0	91,5	0,0
Krawiec	0,0	11,2	0,0
Żołnierz zasadniczej służby wojskowej	0,0	5,5	0,0

stan na 30.06.2006 r.

Według zestawienia zawartego w Tabeli 8 wynika, iż z terenu powiatu opolskiego średniomiesięcznie aż 91 osób rejestrujących się nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych. Są to często osoby jedynie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym i najczęściej podstawowym, dotąd nie pracujące. Dla tych osób nie odnotowano żadnego zgłoszenia odpowiedniego wolnego miejsca pracy.

Podobnie jak na terenie miasta Opola, również w powiecie opolskim wyróżnia się zawód sprzedawcy wobec tych samych uwarunkowań.

Zawody budowlane (murarz, ślusarz, stolarz) w powiecie opolskim występują jako zawody nadwyżkowe, choć jednocześnie są one zawodami deficytowymi na terenie miasta Opola. Dzieje się tak dlatego, iż większość zgłoszeń ofert pracy pochodzi od pracodawców, którzy mają siedziby swoich firm na terenie miasta Opola.

W powiecie opolskim w I-półroczu 2006 r.:

- W 461 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 511 zawodów były zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż wynosiła liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji. Największą liczbą osób wśród zawodów nadwyżkowych wyróżniły się zawody:
  - Sprzedawca,
  - Murarz,
  - Ekonomista,
  - Ślusarz,
  - Mechanik samochodów osobowych,
  - Krawiec,
- 82 zawody były zawodami **deficytowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował większą ilością oferty pracy w danym zawodzie niż wynosiła liczba osób pozostających w ewidencji. Większość z nich wymieniono w Tabeli 6. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
  - Pracownik usług ochrony,
  - Brukarz,
  - Monter konstrukcji zawodowych,
  - Operator koparek i zwałowarek,
  - Robotnik drogowy,
  - Tynkarz.
- 8 zawodów było zawodami **zrównoważonymi**, czyli popyt na osoby bezrobotne o danym zawodzie był równy podaży, m.in.:
  - Handlowiec,
  - Biolog,
  - Elektromechanik pojazdów samochodowych,
  - Pakowacz,
  - Nauczyciel wychowania fizycznego,
- W 41 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania tego zawodu, m.in.:
  - Administrator systemów komputerowych,
  - Fizjoterapeuta,
  - Dietetyk,
  - Masażysta.

W mieście Opolu w I-półroczu 2006 r.:

- W 442 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 539 zawodów było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji, m.in.:
  - Sprzedawca,
  - Ekonomista,
  - Kucharz,
  - Mechanik samochodów osobowych,
  - Magazynier
  - Kelner,
  - Krawiec,
  - Technik mechanik,
  - Technik budownictwa,
  - Piekarz,
  - Ogrodnik terenów zieleni,
  - Fryzjer,
  - Specjalista do spraw marketingu i sprzedaży.
- 116 zawody były zawodami **deficytowymi**. Większość z nich wymieniono w Tabeli 5. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
  - Zbrojarz,
  - Cieśla,
  - Robotnik budowlany,
  - Kierowca samochodu ciężarowego,
  - Stolarz,
  - Robotnik gospodarczy,
  - Brukarz,
  - Murarz,
  - Spawacz.
- 27 zawodów było zawodami **zrównoważonymi** m.in.:
  - Kasjer handlowy,
  - Księgowy (samodzielny),
  - Biolog,
  - Specjalista do spraw organizacji i rozwoju przemysłu,
  - Archiwista.
- w 63 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania tego zawodu, m.in.:
  - Monter wyrobów z tworzyw sztucznych,
  - Operator koparek i zwałowarek,
  - Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej,
  - Monter mebli,
  - Operator przenośników,
  - Monter konstrukcji budowlanych,
  - Monter maszyn elektrycznych,
  - Operator maszyn rolniczych.

W przypadku zawodów nadwyżkowych wyjaśnienia wymaga fakt wysokiego współczynnika nadwyżkowości wymienionych zawodów. Otóż osoby bezrobotne są zarejestrowane w określonych zawodach, lecz nie zawsze poszukują pracy w tym samym kierunku. Fakt że jest zarejestrowana duża grupa bezrobotnych sprzedawców nie oznacza że osoby te poszukują pracy w tym zawodzie. Podsumowując, osoby bezrobotne nie są zainteresowane podjęciem pracy w dużych sieciach, a oferty pracy w przeważającej ilości pochodzą z dużych marketów. Dlatego występują trudności z realizacją tego typu ofert pracy. Również duża fluktuacja kadr w wielu zawodach (najczęściej wśród sprzedawców) zniekształca wskaźniki intensywności zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dodatkowo, spora część osób zarejestrowanych i posiadających dany zawód (np. cieśla, mechanik samochodowy) nie posiada specyficznych umiejętności czy stażu pracy wymaganego przez pracodawców. Sytuacja taka jest podobna zarówno w stosunku do osób bezrobotnych z powiatu opolskiego i miasta Opolą. Pracodawcy składając oferty pracy poszukują osób młodych, dyspozycyjnych, posiadających już doświadczenie w zawodzie. Dlatego też ta grupa bezrobotnych najszybciej podejmuje zatrudnienie. Osobom starszym trudno jest znaleźć oferty pracy na obecnym rynku. Niepokojący jest również fakt, iż w przypadku przedłożenia bezrobotnym ofert zatrudnienia, często przedstawiają oni zaświadczenia lekarskie informujące o przeciwwskazaniach do podejmowania danego typu pracy.

Znaczącą większość stanowią zawody, na które popyt jest znacznie większy niż podaż. Szczególnie może niepokoić wysoka liczba zawodów, na które w ogóle nie zgłoszono zapotrzebowania – w zawodach tych szansa uzyskania ofert pracy jest zerowa.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż trudności pracodawców w poszukiwaniu pracowników w branży budowlanej czy handlowej, nie są specyfiką tutejszego rynku pracy, lecz mają odzwierciedlenie w innych rejonach kraju. Emigracja zarobkowa dotyczy nie tylko mieszkańców Opolszczyzny, lecz terenu całego kraju. Efektem takiego stanu rzeczy jest zatrudnianie na lokalnym rynku pracy cudzoziemców, szczególnie w zawodach takich jak m.in. ślusarz, spawacz czy innych zawodach branży budowlanej.

5. WNIOSKI

Przedstawiony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, stworzony w oparciu o oferty zatrudnienia zgłaszane do PUP, nie daje pełnego obrazu rynku pracy. Do tutejszego urzędu pracy nie są zgłaszane wszystkie informacje o wolnych miejscach pracy. Osoby poszukujące pracy korzystają również z prywatnych agencji zatrudnienia; często też samodzielnie poszukują ofert zatrudnienia u pracodawców, również za pośrednictwem sieci Internet. Sprowadza się to do stwierdzenia, iż znalezienie zatrudnienia za pośrednictwem urzędu pracy jest jedynie jedną z wielu możliwości jakie mają osoby poszukujące pracy.

O właściwym monitoringu będzie można mówić dopiero w najbliższej przyszłości, a możliwe będzie to po przeanalizowaniu ankiet zakładów pracy oraz szkół co ma mieć swój odzew (w lutym 2007) w rocznym sprawozdaniu rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Pełen monitoring będzie mógł powstać dopiero po uwzględnieniu ofert zatrudnienia umieszczanych w prasie, gdyż doświadczenie urzędu pracy wskazuje, że do urzędu trafiają głównie oferty trudne do zrealizowania, nisko opłacane, o dużej rotacji kadry pracowniczej oraz takie, gdzie pracodawcy chcą uzyskać korzyści finansowe wynikające z zatrudnienia osób bezrobotnych.

Zawodami deficytowymi często są zawody, w których zgłoszono niewiele ofert pracy (dla zawodów gdzie wskaźnik uzyskał wartość maksymalną bardzo często były to jedna, dwie lub trzy oferty zgłoszone w całym półroczu) albo też wymagające posiadania kwalifikacji, których nie uzyska się tylko za sprawą ukończenia odpowiedniego kursu czy szkolenia.

Występowanie zawodów deficytowych jest spowodowane wieloma czynnikami, m.in. niskimi zarobkami proponowanymi osobom z wysokimi kwalifikacjami, brakiem chęci podnoszenia kwalifikacji, istnieniem „szarej strefy” bądź też migracją za granicę lub w inne rejony kraju w celu poszukiwania intratnego zatrudnienia.

Można zauważyć, że w części zawodów, w których występuje największa liczba osób bezrobotnych pracodawcy zaoferowali też największą liczbę ofert pracy. Zawodami tymi są: sprzedawcy, robotnicy budowlani, murarze, zbrojarze, cieśle, stolarze, ślusarze, spawacze.

Wszystko to składa się na sytuację gdzie rozwiązanie problemu zawodów deficytowych jest trudne, gdyż coraz częściej problemem jest znalezienie osoby z konkretnymi kwalifikacjami zawodowymi. Nie przekreśla to jednak sensu prowadzenia stałego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Stały monitoring pozwoli na uchwycenie tendencji na rynku pracy, jeżeli chodzi o zapotrzebowanie na konkretne zawody. Konieczne jednak wydaje się prowadzenie takiego monitoringu na zasadzie analizy wielowymiarowej z uwzględnieniem sytuacji popytowo – podażowej.